

Máire Uí Ainín

Chiarraí

An mbaineann an freagra seo le tuairim phearsanta an fhreagróra nó an bhfuil sé déanta thar ceann na heagraíochta thuasluaite?

Pearsanta

An bhfuil tú toilteanach go bhfoilseofar an freagra seo ar shuíomh gréasáin na Roinne www.ahg.gov.ie?

Tá

Cumarsáid faoi alt 9 den Acht (Litreacha, ríomhphoist & cora poist)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cumarsáid a fhreagairt sa teanga ina bhfuarthas í;
- Faisnéis i scríbhinn nó leis an bpost leictreonach a eisiúint i nGaeilge nó go dátheangach.

1. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Is leor na dualgais seo.

Foilseacháin faoi alt 10 den Acht

Dualgais reatha faoin Acht:

- Doiciméid áirithe a fhoilsiú go comhuaineach i nGaeilge agus i mBéarla (m.sh. tuarascálacha bliantúla, cuntais iniúchta, tograí beartais phoiblí, ráitis straitéise srl.

2. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Is leor na dualgais seo ach tá sé riachtanach go bhfoilsítear an dá leagan ag an am céann

Comharthaí, stáiseanóireacht & fógairtí taifeadta béil faoi na Rialacháin faoin Acht (I.R. Uimh. 391 de 2008)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cloí leis na Rialacháin maidir le húsáid na Gaeilge agus an Bhéarla ar chomharthaí, ar stáiseanóireacht agus i bhfógairtí taifeadta béil.

3. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Is leor na dualgais seo.

Scéimeanna Teanga faoin Acht

Is iad na scéimeanna teanga croílár an Achta Teanga. Leagtar amach sna scéimeanna teanga an córas trína bhforbraíonn comhlachtaí poiblí a gcuid seirbhísí trí Ghaeilge thar thréimhse ama. Is trí na scéimeanna teanga a dhéileáiltear le húsáid na Gaeilge ar shuíomhanna gréasáin, ar bhileoga, ar bhróisiúir, ar fhoirmeacha, trí sheirbhísí teileafóin, trí sheirbhísí idirphearsanta eile, trí sheirbhísí ar líne srl.

4. (a) I do thuairimse, an bhfuil córas na scéimeanna teanga sásúil, an bhfuil sé iomarcach nó an dteastaíonn leasú air?

Tá córas na scéimeanna teanga sásúil.

4. (b) An bhfuil malairt córais a mholfá a bheadh níos éifeachtaí agus níos éifeachtúla?

Níl

Seirbhísí ó chomhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht

Sa chaoi is gur féidir leis an Stát tacú le stádas agus le húsáid na Gaeilge sa Ghaeltacht, tá sé an-tábhachtach go mbeidh pobal na Gaeltachta ábalta a ngnóthaí oifigiúla a dhéanamh leis an Stát trí Ghaeilge.

5. (a) An bhfuil tú sásta leis na seirbhísí atá á soláthar trí Ghaeilge ag comhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht?

Tá mé sásta leis na seirbhísí a údáidim sa Ghaeltacht, m.s. An Post; Bord Sol Leic; An Córas Oideachais; Córas Leabharlainne; Comhairle Contae. Tá gá le feabhas le seirbhísí sa Chóras Sláinte agus leis an nGarda Síochana.

5. (b) An bhfuil leasuithe a mholfá a chuirfeadh le héifeachtacht agus le héifeachtúlacht na gcomhlachtaí poiblí sa réimse seo?

Go mbeadh polasaí ag an Stát maidir le fostaíocht sna Comhlachtaí Poiblí, ó thaobh Gaeilge bunúsach cumarsáide a bheith ag daoine a fhostaítear sna comhlachtaí sin nó go mbeadh sé mar choinníoll ag an duine gan aon Ghaeilge freastal ar ranganna Gaeilge chun an cumas cuí a bhaint amach.. . Go mbeadh ranganna Gaeilge sna réimsí gnó cuí ar fáil d'fhoirne na gComhlachtaí Poiblí ionas gur féidir leo freastal ar an bpobal.

Forálacha eile faoin Acht

Tá forálacha eile san Acht a dhaingníonn cearta maidir le húsáid na Gaeilge san Oireachtas, sna cúirteanna agus i gcóras logainmneacha an Stáit.

6. I do thuairimse, an leor na forálacha seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Is leor na forálacha seo. Ach ba chóir go mbeadh seisiún plé/ceisteanna trí mheán na Gaeilge ar a laghad uair sa tseachtain i dtithe an Oireachtais, os rud é go bhfuil córas

aistriúchán ar fáil d'éinne atá á lorg ionas gur féidir freastal ar dhaoine sa Ghaeltacht agus ar phobal na Gaeilge. Maidir leis an gcóras logainmneacha ba chóir go mbeadh dualgas ar na comhlachtaí poiblí cuí a chinntiú go bhfuil litriú ceart ar logainmneacha pé áit a fhuil siad scríofa.

Comhlachtaí poiblí faoin Acht

Cuireann an tAcht dualgas ar chomhlachtaí poiblí, atá liostaithe faoin Acht, seirbhísí a sholáthar trí Ghaeilge. Tá liosta iomlán na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht ar fáil ag www.ahg.gov.ie.

Tá na comhlachtaí poiblí seo a leanas liostaithe faoin Acht – Ranna agus oifigí Rialtais, údaráis áitiúla, ollscoileanna, institiúidí tríú leibhéal eile, coistí gairmoideachais, an Garda Síochána, an tSeirbhís Chúirteanna, na Coimisinéirí Ioncaim, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, gníomhaireachtaí, boird & cuideachtaí Stáit eile.

7. I do thuairimse, an bhfuil liosta na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht cuí nó an dteastaíonn leasú sa réimse seo?

Tá liosta na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht cuí.

Oifig an Choimisinéara Teanga

Is faoin Acht a bunaíodh Oifig an Choimisinéara Teanga. Is é príomhról na hOifige ná monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an Achta.

8. I do thuairimse, an bhfuil cumhachtaí agus feidhmeanna na hOifige sin dóthanach nó iomarcach agus an dteastaíonn leasuithe orthu?

Ceapaim go bhfuil cumhachtaí agus feidhmeanna na hOifige dóthanach. Ach ní aontaím leis an socrú an Oifig a chomhnascadh le hOifig Duine an Phobail nó le haon oifig eile. Ba chóir an Oifig a fhágáil san áit ina bhfuil sé nó laghdófar ar chumhacht agus feidhm agus éifeacht na hOifige sin.

Go ginearálta

9. An bhfuil leasuithe eile a mholfá ar an Acht le cinntiú gur reachtaíocht í atá oiriúnach agus cuí dá feidhm?

Níl

10. Céard iad na seirbhísí trí Ghaeilge a bhfuil éileamh agat féin orthu ó chomhlachtaí poiblí nó an gceapann tú gur cheart tosaíocht a thabhairt dóibh?

Aon seirbhís phoiblí a úsáidim, éilim seirbhís trí Ghaeilge, cáin ioncaim a íoc, aon seirbhís ón Roinn Gnóthaí Sóisialta srl, cáin a íoc ar charr, pas a fháil, ceadúnas cairr a fháil, seirbhísí leabharlaine, seirbhís sláinte. Ceapaim go bhfuil sé riachtanach go mbeadh seirbhísí sláinte, ó thaobh dochtúirí, banaltraí, oibrithe sóisialta, siceolaithe, síciatraithe, teiripithe teanga ar fáil do mhuintir na Gaeltachta, go háirithe do pháistí,

agus do phobal na Gaeilge . Cheapas riamh gur chóir do Ollscoileanna, Institiúidí Triú Leibhéal polasaithe a bheith acu maidir leis an dátheangachas agus aon teastas a bhronntar a bheith dhátheangach.

11. Céard iad na constaicí nó na deacrachtaí a fheictear duit a bhaineann le seirbhísí ar chomhchaighdeán a sholáthar i nGaeilge ag comhlachtaí poiblí?

Easpa foirne le Gaeilge. Ba chóir coinníoll a bheith leagtha síos maidir le Gaeilge cumarsáide ar a laghad a bheith ag an duine atá le fostú i gComhlacht Poiblí, nó go mbeadh iachall orthu Gaeilge a shealbhú go luath agus tacú leo freastal ar chúrsa Gaeilge cuí don seirbhís atá á chur ar fáil. Easpa polasaí ag Institiúidí Triú leibhéal, maidir le Dioplóma sa Ghaeilge a chur ar fáil sna réimsí cuí, leigheas, banaltracht, obair sóisialta, síceolaíocht agus seirbhís teiripe cainte , dlí chun mic léinn a ullmhú le bheith ag obair i seirbhísí /comhlachtaí poiblí le daoine ón nGaeltacht nó le pobal na Gaeilge.

12. Céard iad na leasuithe a mholfá ar an Acht le forbairt a dhéanamh ar sheirbhísí Stáit trí Ghaeilge ar bhonn éifeachtach agus éifeachtúil ó thaobh costais de?

Ceapaim dá mbeadh polasaithe ó thaobh múineadh na Gaeilge ag gach Institiúid Triú Leibhéal, sna Coláiste Oiliúna ach go háirithe go mbeadh feabhas ar mhúineadh agus sealbhú na teanga i mbunscoileanna agus ag an dara leibhéal, ag cinntiú go raibh Gaeilge cumarsáide ag daltaí agus mic léinn ag teacht amach ó na hInstitiúidí sin agus mar sin go mbeadh laghdú ar na costais le hAcht Teanga a chur i bhfeidhm i seirbhísí agus comhlachtaí poiblí amach anseo.